

Αποστολή με fax & e-mail

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΟΙΚ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝ. Δ/ΣΗΣ & Π/Υ**

Αθήνα 12 Νοεμβρίου 2013

Αριθμ. Πρωτ.: οικ.45351

Ταχ. Δ/ση: Σταδίου 27
Ταχ. Κώδικας:101 83 – ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες: Γ. Στεφανάκης
Τηλέφωνο: 213-1364838

ΠΡΟΣ: - τις Αποκεντρωμένες
Διοικήσεις
- τους Δήμους της χώρας

ΘΕΜΑ : Εξωδικαστική επίλυση διαφορών.

Με το υπ' αριθμ. Φ.1000.2/26683/4-7-2013 έγγραφό του με θέμα «Εξωδικαστική επίλυση διαφορών στους ΟΤΑ α' βαθμού», ο Συνήγορος του Πολίτη επανέρχεται σε ζητήματα που αφορούν τη χρήση, από τους δήμους της χώρας, της δυνατότητας που τους παρέχει η κείμενη νομοθεσία να προχωρούν σε εξωδικαστική επίλυση διαφορών, που ανακύπτουν μεταξύ άλλων και σε περιπτώσεις όπου προκαλούνται υλικές ζημιές σε τρίτους εξαιτίας ανεπαρκούς συντήρησης οδοστρώματος που εμπίπτει στην αρμοδιότητα των δήμων ή άλλων παρεμφερών αιτιών.

Κατόπιν του ανωτέρω εγγράφου και δεδομένου ότι ο χειρισμός τέτοιων περιπτώσεων, εκ μέρους των δήμων της χώρας, οφείλει να είναι τέτοιος που να διασφαλίζει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τόσο την ικανοποίηση της αξίωσης προς αποζημίωση του υφιστάμενου τη ζημία, όσο και την προστασία του δημοσίου συμφέροντος, σημειώνουμε τα ακόλουθα:

Α. Με τις διατάξεις της περίπτωσης (ιδ) της παρ. 1 του άρθρου 72 «Οικονομική επιτροπή – Αρμοδιότητες» του ν. 3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 5 του άρθρου 6 του ν. 4071/2012, απονέμεται στην οικονομική επιτροπή η αρμοδιότητα να αποφασίζει για το δικαστικό συμβιβασμό και τον εξώδικο συμβιβασμό ή κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο μέχρι του ποσού των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ και να

εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο για τον εξώδικο συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο που υπερβαίνει το παραπάνω ποσό.

Η ως άνω απόφαση (είτε της οικονομικής επιτροπής είτε του δημοτικού συμβουλίου, σε περιπτώσεις υπέρβασης του ορίου των τριάντα χιλιάδων ευρώ) λαμβάνεται ύστερα από γνωμοδότηση δικηγόρου, η ανυπαρξία της οποίας συνεπάγεται ακυρότητα αυτής (παρ. 2 του ίδιου άρθρου).

Δεν είναι δυνατή η παραίτηση από την άσκηση ενδίκων μέσων, ο δικαστικός ή εξώδικος συμβιβασμός και η κατάργηση δίκης προκειμένου για μισθολογικές απαιτήσεις κάθε μορφής περιλαμβανομένων και των επιδομάτων, εξαιρουμένων των περιπτώσεων όπου το νομικό ζήτημα έχει κριθεί με απόφαση ανωτάτου δικαστηρίου.

Β. Η άσκηση της αρμοδιότητας της οικονομικής επιτροπής/δημοτικού συμβουλίου που ήδη περιγράψαμε, αφορά και τις περιπτώσεις εκείνες όπου ανακύπτουν διαφορές αστικής αντικειμενικής ευθύνης, μεταξύ δήμου και τρίτου, υπό την έννοια των διατάξεων των άρθρων 104-106 του Εισαγωγικού Νόμου Αστικού Κώδικα (ΕισΝΑΚ)¹. Έτσι, εάν δήμος ενέχεται σε αποζημίωση, για πράξεις ή παραλείψεις οργάνων που βρίσκονται στην υπηρεσία του κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, είναι δυνατό να ενεργοποιήσει την προπαρατεθείσα διάταξη του ν. 3852/2010 και το αρμόδιο, ανάλογα με το ύψος της επίδικης διαφοράς, όργανο να αποφασίσει για εξώδικο συμβιβασμό, υπό τις προϋποθέσεις που τίθενται από το νόμο.

Γ. Όπως άλλωστε επισημαίνει και ο Συνήγορος του Πολίτη στο προαναφερόμενο έγγραφό του, ο εξώδικος συμβιβασμός προϋποθέτει τη συναίνεση και των δυο εμπλεκόμενων μερών. Ως εκ τούτου, η ενεργοποίηση των διατάξεων περί εξώδικου συμβιβασμού από πλευράς του δήμου εναπόκειται αποκλειστικά στην αποφασιστική αρμοδιότητα της οικονομικής επιτροπής/δημοτικού συμβουλίου. Δεν τίθεται, συνεπώς, ζήτημα εντολής (ή παραίτησης ή «ενθάρρυνσης») προς τον δήμο από άλλη δημόσια αρχή, ώστε αυτός να προχωρήσει στη λήψη της σχετικής απόφασης.

Ωστόσο, κατά την εξέταση των νομικών προϋποθέσεων και πραγματικών περιστατικών από το κατά περίπτωση αρμόδιο όργανο του δήμου, προκειμένου να αποφασιστεί εάν τελικά ο τελευταίος θα προχωρήσει σε εξώδικο

¹ Βλ. Παράρτημα του παρόντος

συμβιβασμό, θα πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη οι θετικές επιπτώσεις που ο συμβιβασμός τέτοιου είδους θα έχει όχι μόνο στον διεκδικούντα αποζημίωση αλλά και στον ίδιο το δήμο και στο δημόσιο κατ' επέκταση, καθώς:

- ✓ Η δικαστική επίλυση της διαφοράς είναι δυνατό να έχει ως τελικό αποτέλεσμα τη σημαντικά μεγαλύτερη οικονομική επιβάρυνση του δήμου, δεδομένου ότι, σε περίπτωση δικαίωσης του ενάγοντος, η δαπάνη του δήμου προσαυξάνεται με τα δικαστικά έξοδα αυτού και τους επιδικαζόμενους τόκους, ενώ είναι επίσης πιθανό να επιδικαστούν χρηματικά ποσά για αναπλήρωση διαφυγόντων κερδών ή/και ηθική βλάβη. Συνεπώς, σε περιπτώσεις όπου κρίνεται μάλλον πιθανή η έκδοση δικαστικής απόφασης υπέρ του ενάγοντος, η αποδοχή τέτοιου συμβιβασμού εκ μέρους του δήμου συμβάλλει στην προστασία της περιουσίας αυτού, κάτι που αποτελεί άλλωστε υποχρέωσή του σύμφωνα με τη ρητή διάταξη της παρ. 1 του 178 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΔΚ, ν. 3463/2006).
- ✓ Επιτυγχάνεται η ταχύτερη αποζημίωση του ζημιωθέντος, ο οποίος διαφορετικά υποχρεούται συχνά να περιμένει την πάροδο μεγάλου χρονικού διαστήματος έως ότου εκδικασθεί η υπόθεση. Με τον τρόπο αυτόν προάγεται η εμπιστοσύνη του προς τη διοίκηση.
- ✓ Παράλληλα, αποφορτίζεται ο μηχανισμός απονομής δικαιοσύνης.

Δ. Όσον αφορά τη ρητή υποχρέωση του δήμου να προστατεύει την περιουσία του, θεωρούμε επιβεβλημένο να τονίσουμε συμπληρωματικά τα εξής:

Όσο αντιβαίνει στην υποχρέωση του δήμου να προστατεύει την περιουσία του η επιπλέον οικονομική επιβάρυνσή του, σε περίπτωση δικαστικής επίλυσης διαφοράς για την οποία εκτιμάται ότι θα ήταν προς το συμφέρον του ο εξώδικος συμβιβασμός, άλλο τόσο αντιβαίνει στην υποχρέωση αυτή η παροχή αποζημιώσεων, κατόπιν τέτοιου συμβιβασμού, σε περιπτώσεις όπου κρίνεται μη πιθανή η δικαίωση του ενάγοντος, πολλώ δε μάλλον σε περιπτώσεις όπου δεν στοιχειοθετείται επαρκώς η αξίωση του τελευταίου κατά του δήμου.

Η διαπίστωση εάν συντρέχουν οι αντικειμενικές προϋποθέσεις, ώστε να επιλέξει ο εκάστοτε δήμος την οδό του εξώδικου συμβιβασμού, δεν μπορεί να γίνεται παρά μόνο κατά περίπτωση και εναπόκειται στην αποκλειστική

αρμοδιότητα του αποφασιστικού οργάνου του δήμου, σύμφωνα με όσα ήδη αναφέρθηκαν.

Με την ενεργοποίηση των διατάξεων της περίπτωσης (ιδ) της παρ. 1 του άρθρου 72 του ν. 3852/2010 από πλευράς του δήμου, είναι προφανές ότι δεν αίρεται η υποχρέωση του ζημιωθέντος να προσκομίσει δικαιολογητικά από τα οποία καταρχήν να τεκμηριώνεται το γενεσιουργό περιστατικό της διαφοράς (όπως αστυνομικό δελτίο συμβάντος) ή νόμιμο παραστατικό από το οποίο να προκύπτει η δαπάνη στην οποία υπεβλήθη. Άλλωστε, η απουσία τέτοιων δικαιολογητικών έχει συχνά ως αποτέλεσμα να εγείρονται ζητήματα νομιμότητας των χρηματικών ενταλμάτων πληρωμής αποζημιώσεων κατόπιν συμβιβασμού, όπως διαπιστώνει και ο Συνήγορος του Πολίτη στο υπ' αριθμ. Φ.1000.2/26683/4-7-2013 έγγραφό του.

Παρακαλούμε για την αξιοποίηση των οδηγιών που παρέχονται με το παρόν, σε όσες περιπτώσεις ανακύπτουν διαφορές αστικής αντικειμενικής ευθύνης, μεταξύ δήμου και τρίτου, όπου ο δήμος ενέχεται σε αποζημίωση.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Υπουργείο Δικαιοσύνης
Διαφάνειας & Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
Μεσογείων 96
Τ.Κ. 101 27 - ΑΘΗΝΑ
2. Ελεγκτικό Συνέδριο
Τσόχα & Βουρνάζου 4
Τ.Κ. 101 68 - ΑΘΗΝΑ
3. Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας
Ακαδημίας 65 & Γενναδίου 8
Τ.Κ. 106 78 - ΑΘΗΝΑ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

Γ. ΜΙΧΕΛΑΚΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο Υπουργού
(σχετ. 3507/8-7-2013)
2. Γραφείο Γεν. Γραμματέα
(σχετ. 2050/29-7-2013)
3. κ. Γεν. Δ/ντη Οικ. Υπηρεσιών
4. Δ/ση Οικονομικών Τ.Α.
Τμήμα Οικονομικής Δ/σης & Π/Υ
5. ΔΜΗΕΣ (με την παράκληση να αναρτηθεί
στην ιστοσελίδα του Υπουργείου)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΑΡΘΡΑ 104-106 ΤΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ

Άρθρο 104

Για πράξεις και παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου, που ανάγονται σε έννομες σχέσεις του ιδιωτικού δικαίου ή σχετικές με την ιδιωτική του περιουσία, το δημόσιο ευθύνεται κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα για τα νομικά πρόσωπα.

Άρθρο 105

1. Για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του δημοσίου κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας που τους έχει ανατεθεί, το δημόσιο ενέχεται σε αποζημίωση, εκτός αν η πράξη ή η παράλειψη έγινε κατά παράβαση διάταξης, που υπάρχει για χάρη του γενικού συμφέροντος. Μαζί με το δημόσιο ευθύνεται εις ολόκληρον και το υπαίτιο πρόσωπο, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων για την ευθύνη των υπουργών.

2. Αν στην ελληνική επικράτεια προκληθεί ζημία από υπαλλήλους άλλου κράτους - μέλους που συμμετέχουν στην κοινή ομάδα, το Δημόσιο υποχρεούται να την αποκαταστήσει, υπό τις προϋποθέσεις που ισχύουν για τις ζημίες που προξενούν τα ημεδαπά μέλη της ομάδας.

3. Αν οι Έλληνες, στο πλαίσιο της κοινής ομάδας έρευνας, προξενήσουν ζημία στο έδαφος άλλου κράτους - μέλους σε βάρος τρίτου, το Δημόσιο καταβάλλει εξ ολοκλήρου το ποσό, το οποίο κατέβαλε το τελευταίο κράτος στους παθόντες ή άλλους εκ της αυτής αιτίας δικαιούχους.

4. Με την επιφύλαξη της άσκησης των δικαιωμάτων του έναντι τρίτων και με την εξαίρεση της παραγράφου 3 το Δημόσιο δεν αναζητεί από άλλο κράτος - μέλος τα ποσά που κατέβαλε σύμφωνα με την παράγραφο 1».

Άρθρο 106

Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων άρθρων εφαρμόζονται και για την ευθύνη των δήμων, των κοινοτήτων ή των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου από πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων που βρίσκονται στην υπηρεσία τους.